

Рецензија

Др Драган Пантић, Српска православна црква у Краљевини Југославији 1929–1941. с обзиром на правни положај, политичку улогу и међуверске односе (докторска дисертација)

Рукопис је издржао пробу времена, иако је одбрањен 1988. године, и није изгубио актуелност. Често је цитиран па заслужује да коначно буде објављен. Др Димшо Перић, професор Правног факултета у Београду се врло похвално изразио о овом раду у својој књизи "Црквено право".

Професор др Драган Пантић је у овом раду, на основу релевантне литературе и уз релативно ограничене изворе применом интегралног правно-историјског метода остварио једну успелу синтезу која је остала основа за даље напоре у сагледавању ове етапе у историји Српске православне цркве. Због свега тога, сматрам да овај текст треба да буде доступан јавности у облику књиге која ће бити од користи будућим истраживачима и студентима, али и широј јавности коју интересују проблеми односа Државе и Цркве и мултирелигије.

Професор др Драган Пантић је у овом раду показао развој правног статуса Српске православне цркве у контексту политичких, друштвених и идеолошких сукоба у Краљевини Југославији. Негирао је мит о привилегованој Српској православној цркви од стране "великосрпске политике", показао је сву сложеност односа Државе и Цркве, јер је Српска православна црква тежила већој аутономији, док је Држава по инерцији третираола ову Цркву као себи подређену организацију. Кулминација ових неспоразума била је Конкордатска криза, у којој је патријарх Варнава (Росић), као главни протагониста самосталног курса Српске православне цркве, свој живот окончао под још увек неразјашњеним околностима. Српска православна црква је у догађајима од 27. марта 1941. била предмет манипулације домаћих и страних центара моћи, посебно Велике Британије. Идеја духовне обнове била је политички и идеолошки злоупотребљавана, али је истовремено показивала само својни потенцијал српског православља. Тактички савез српске

левице и деснице у Конкордатској кризи говори о суштинској антифашистичкој позицији архијереја Српске православне цркве. Аутор трезвено излаже те сложене односе без олаких и пребрзих закључака, па је то трајна вредност овог рада који подстиче на нова истраживања.

Част ми је и велико задовољство предложити да се рукопис објави у едицији "Монографије" Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву.

Београд, 18. март 2006.

проф. др Вељко Ђурић Мишина